

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за истражување

Месечна информација

09/2008

октомври, 2008 година

С О Д Р Ж И Н А

1. ЦЕНИ.....	3
2. ПЛАТИ.....	6
3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ	7
4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА	9
5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ.....	12
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ.....	14
7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС	15
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	18

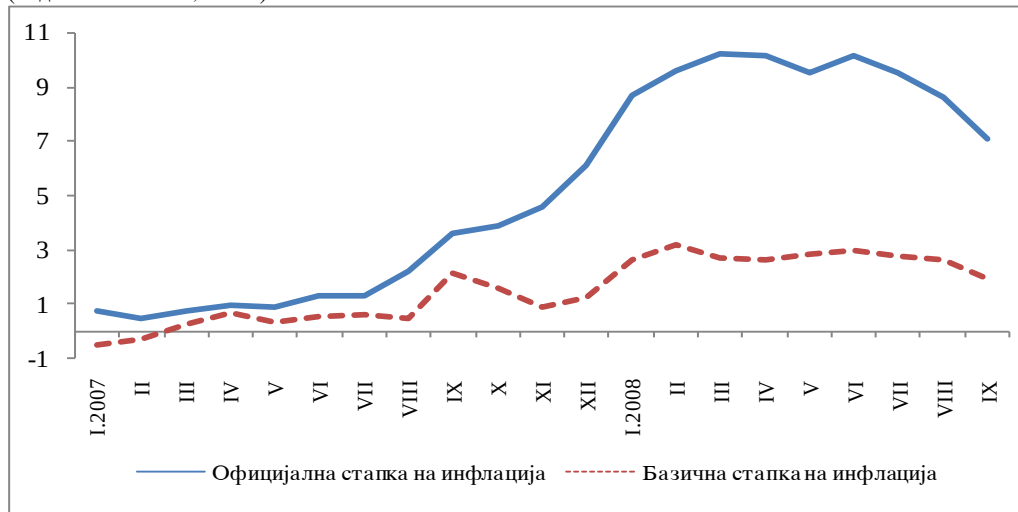
* Месечната информација содржи анализи врз основа на расположливите податоци заклучно со 20.10.2008 година.

1. ЦЕНИ

Постојаното намалување на општото ниво на потрошувачките цени, започнато од јули продолжи и во септември 2008 година, со месечен пад од 0,2%. Падот главно се должи на намалените домашни цени на нафтените деривати, согласно со движењето на цената на суровата нафта на светските берзи и на пониските цени на трошоците за одржување автомобили (поради намалувањето на задолжителното осигурување на возилата). Дополнително дефлациско влијание предизвикаа сезонски пониските цени на свежото овошје, како и падот на цените на маслото за јадење, неутрализирајќи го зголемувањето на цените на лебот и печивата и свежиот зеленчук. Искрпувањето на ефектот од ниската споредбена основа, заедно со вообичаеното сезонско намалување на одделни земјоделски производи ја сведоа годишната инфлација на ниво од 7,1%, што претставува најниска забележана стапка од почетокот на годината. Ваквите движења придонесоа за забавување и на кумулативниот раст на цените, којшто изнесуваше 9,3%, наспроти 9,5% во август 2008 година. Околу 73% од досегашниот кумулативен пораст на цените се должи на повисоките цени на храната, додека заедничкиот придонес на храната и енергијата изнесува околу 86%.

Намалувањето продолжи и кај годишната **базична стапка на инфлација**, којашто во септември 2008 година изнесува 1,9% и е пониска за 0,8 п.п. во однос на нивото од август, што се должи на намалените цени на трошоците за одржување на автомобилите и на облеката, како и на забавениот пораст на цените на храната и пијалациите во рестораните (базичната стапка на инфлација за првите девет месеци изнесува 2,7% и е пониска за 0,1 п.п. во однос на претходниот месец).

Графикон 1
Остварена и базична инфлација
(годишни стапки, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

По историски највисокото ниво од средината на јули (143,54 САД-долари за барел), цената на суровата нафта на светските берзи започна да се намалува. Така, просечната цена на нафтата од типот „брент“ изнесуваше 97,23 САД-долари во септември за барел и е за 14,1% пониска од просечната цена во август. Имено, кризата којашто го погоди светскиот финансиски сектор, особено САД, брзо се

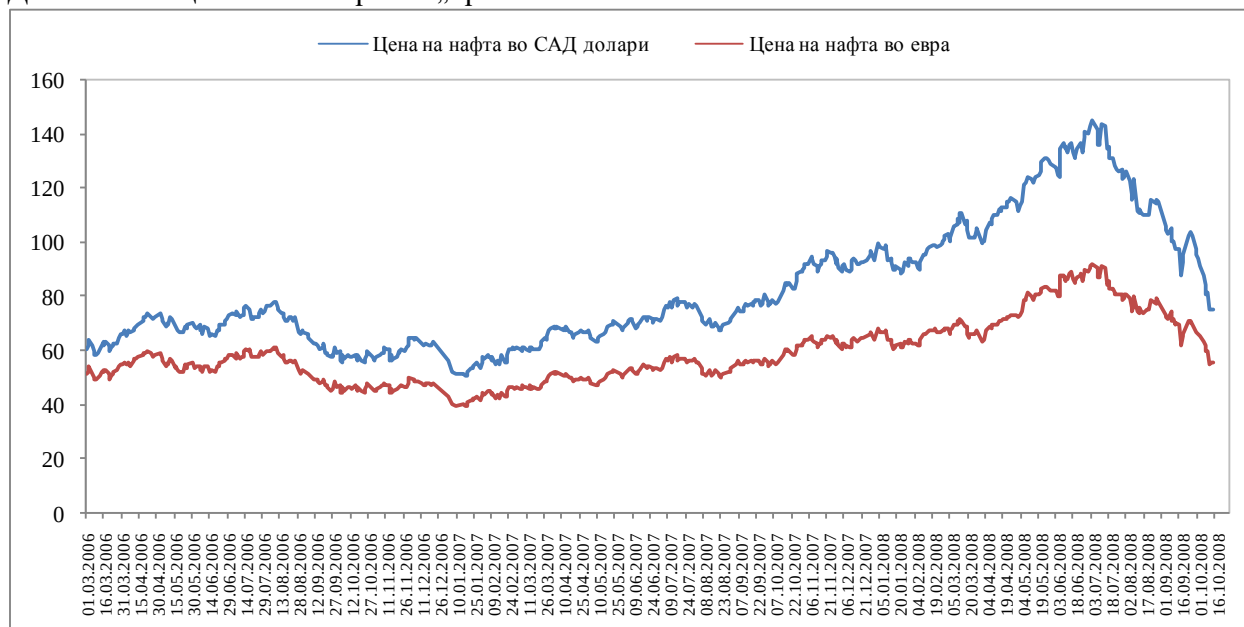
пренесе и на реалниот сектор, што влијаеше на намалување на побарувачката за нафта, а со тоа и на пад на нејзината цена¹. Во првите две декади на септември, падот на цената се должи на објавата дека рафинериите на крајбрежјето на Мексиканскиот Залив не претрпеле посериозни штети од ураганот, постојаното намалување на побарувачката на нафта во САД, како и натамошното зајакнување на САД-доларот.

Со цел да се одбранат од понатамошно опаѓање на цената на нафтата, земјите-членки на ОПЕК на последниот состанок одлучија да го намалат дневното производство на нафта за 500.000 барели на ден. Сепак, глобалната понуда на сурова нафта е намалена за 1 милион барели на ден, што покрај на намалувањето на понудата од страна на ОПЕК, се должи и на истекувањето на нафта од нафтоводите во Ирак, Ангола, Либија и Нигерија, како и на невремето на подрачјето на Мексиканскиот Залив, каде што се наоѓаат голем број нафтени полиња и постројки за преработка на нафта.

Во поголем дел од последната декада на септември зголемениот оптимизам на пазарот, како резултат на планот за интервенции на Федералните резерви и на американската влада доведе до зголемување на побарувачката за нафтени деривати, што во крајна линија доведе до зголемување на притисоците за раст на цената на суровата нафта. Слабењето на американскиот долар во овој период, исто така придонесе за раст на цената на суровата нафта.

Графикон 2

Движење на цената на нафтата „брент“

Извор: Управа за информации за енергетиката (The Energy Information Administration) - статистичка агенција на Министерството за енергетика на САД.

Во првата декада на октомври цената на суровата нафта, во просек, изнесуваше 85,13 САД-долари за барел и во однос на просекот од септември забележа пад од 12,4%. Ваквите движења може да се објаснат со објавата на САД за

¹Агенција за статистички податоци во врска со нафтата на САД, Енерги информерјшн администрејшн (Energy Information Administration), Оил маркетер (Oil marketer) и Оил маркет рипорт (Oil market report).

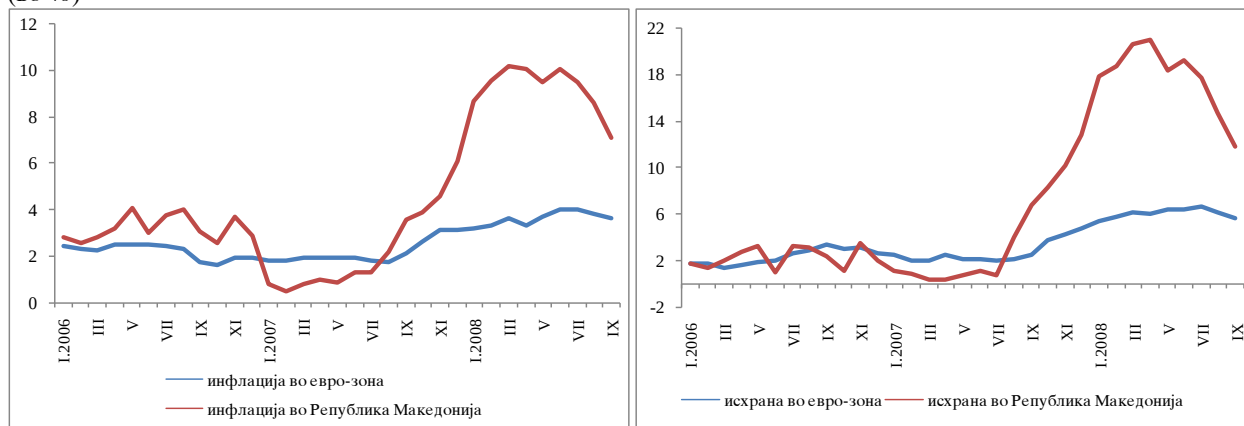
зголемување на американските залихи на сурова нафта, наспроти очекуваниот пад, но и на загриженоста од натамошен пад на побарувачката, по објавата на Кина за намалување на увозот на гас во октомври (втор месец, последователно). Согласно со ваквите движења, Регулаторната комисија за енергетика, на седницата одржана на 13.10.2008 година, донесе одлука за намалување на рафинериските и на малопродажните цени на нафтените деривати за 4,16%, односно за 3,21%, во просек.

Остварената годишна и просечна инфлација во септември и натаму е пониска од проектираните движења², и укажува на можноста за остварување на пониска инфлација од проектираната во 2008 година. Сепак, најавата за пораст на цените на електричната енергија до крајот на годината претставува значаен домашен фактор на ризик, чиешто остварување може да доведе до значително повисока годишна промена на инфлацијата, во споредба со проекцијата.

Забавувањето на годишната стапка на **инфлација во еврозоната**³, што започна од август, продолжи и во септември 2008 година, кога таа изнесуваше 3,6% (3,8% во август). Забавената динамика на годишната инфлација, главно се должи на стабилизирањето на цената на нафтата и храната на светскиот пазар. Сепак, и натаму најзначаен придонес за инфлацијата имаат порастот на цените на горивата и нафтата за домаќинства, цените на храната (млечни производи, житни производи, јајца) и цените на гасот, под влијание на глобалните трендови и пониската споредбена основа. Дефлациски влијанија се предизвикани и од пониските цени на телекомуникациските услуги, облеката, автомобилите и кај рентата.

Графикон 3

Годишни стапки на инфлација и цени на исхрана во еврозона и во Македонија (во %)

Извор: ЕУРОСТАТ и ДЗС.

² Се однесува на проекцијата од август.

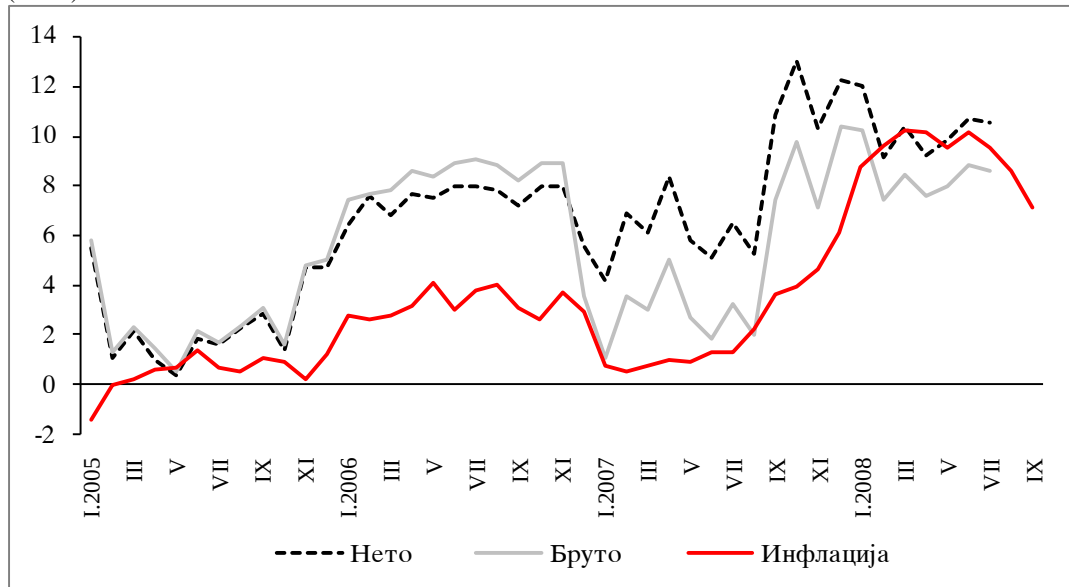
³ Проценет податок.

2. ПЛАТИ

Просечната **исплатена нето и бруто-плата** (ги вклучува и заостанатите исплати) во јули 2008 година забележа номинален месечен пораст од 0,3%, што при месечна дефлација од 0,9% претставува минимален реален пораст на платата во јули, во однос на јуни за 1,2%. Во споредба со исплатената просечна плата на крајот од 2007 година, нето и бруто-платата во јули, номинално, е повисока за 1,7% и 1,2%, соодветно, што укажува на забавен раст на платите во 2008 година и намален притисок врз инфлациските движења. На годишно ниво, номиналната просечна нето и бруто-плата и натаму бележи висока стапка на раст (главно поради ниската споредбена основа), којашто во јули изнесуваше 10,5% и 8,6%, соодветно⁴. Дефлационирано со потрошувачките цени, годишната реална промена на нето-платата е позитивна (1%), додека реалната промена на бруто-платата го задржува трендот⁵ на негативни стапки (реален пад од 0,8%).

Графикон 4

Годишни стапки на раст кај платите и инфлацијата
(во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

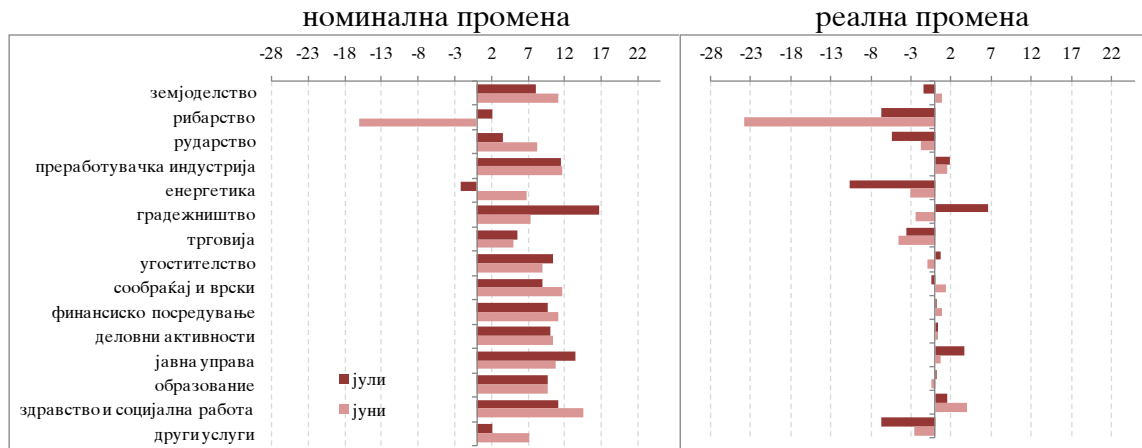
⁴ Пониската стапка на раст кај бруто-платата се должи на намалувањето на стапката на персонален данок на доход во јануари 2008 година.

⁵ Од февруари 2008 година, годишната реална промена кај бруто-платата е негативна.

Анализирано по одделни дејности, годишен *номинален* пад на платите во јули 2008 година е забележан единствено кај енергетскиот сектор, а највисок годишен пораст на платите е забележан кај градежништвото и услугите (пред сè кај јавната управа и одбрана и во здравството), како и во преработувачката индустрија. Од друга страна, кај половина од дејностите е забележан *реален* пад на платите, додека останатите дејности бележат скромни реални позитивни промени (со исклучок на градежништвото, каде што реалната промена е посилна).

Графикон 5

Просечна нето-плата по сектори
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

3. ЕКОНОМСКА АКТИВНОСТ

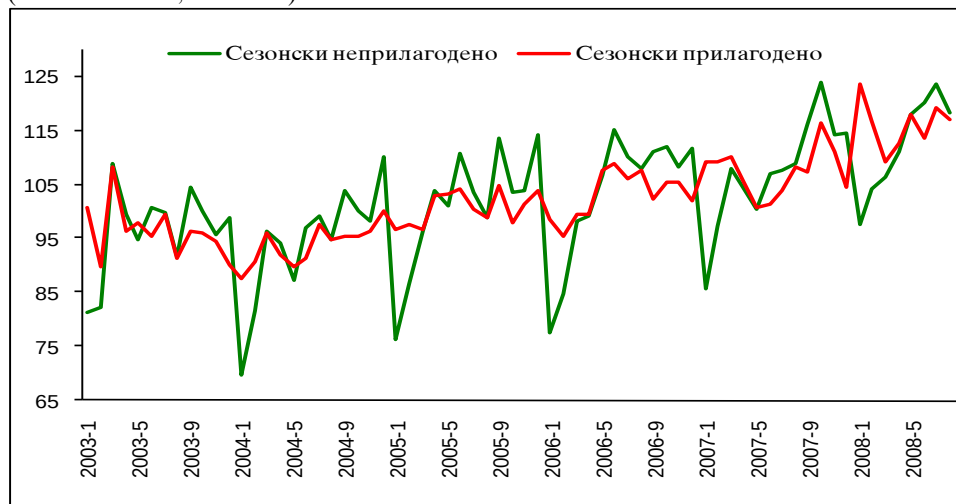
Во август во однос на јули, обемот на индустриско производство забележа месечно намалување од 4,3% (3% според податоците прилагодени за сезонски влијанија). Месечното намалување на производството, делумно соодветствува и со растот на залихите на готови производи во индустријата, чијшто просек во последните три месеци е повисок од просекот во првите пет месеци на годината за 7%. Месечната динамика на индустриското производство во најголем дел го одрази падот на производството на облека, производството на основни метали и други неметални минерали, како и вадењето руди и камен. Неповолните остварувања во индустријата на метали, пред сè претставуваат резултат на неповолната конјunktура на глобалниот пазар, односно на падот на цените на металите, што директно се одразува со намалено производство на домашните производители. Намалената активност во овој сектор се потврдува и со податоците за пад на потрошената електрична енергија во август во однос на јули кај некои поголеми производители.

Месечните промени предизвикаа и забавување на годишниот раст на обемот на индустриското производство, којшто во август се сведе на 8,6% (наспроти претходниот месец кога изнесуваше 14,7%), како резултат на намаленото производство на градежни материјали (за 16%), на основни метали (за 7,3%) и на електрични машини и апарати (за 28,9%), индустриски гранки коишто сочинуваат околу една четвртина од вкупното производство и чијшто годишен раст беше еден од главните двигатели во претходните месеци. Од преработувачкиот сектор, главен

носител на растот и понатаму е производството на метални производи во металопреработувачката фаза (годишен раст за 3,1 пати). Во август, позитивен придонес имаше и производството на нафтени деривати (годишен раст од 20,8%, гранка, чиешто производство значително варира од почетокот на годината). Рударската дејност во август забележа годишен пад на производството од 5,2%, (заради намалената екстракција на други руди и камен), додека во енергетскиот сектор годишниот раст на производството е скромно и изнесува 1,4%. Кумулативниот раст на индустријата во периодот јануари - август 2008 година изнесува 9,7%.

Графикон 6

Индекс на индустриско производство
(месечни нивоа, 2005=100)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Во јули трговијата на големо и мало бележи пораст од 13,6%, телекомуникациите од 2,4%, и градежништвото од 9,2%⁶, во однос на јуни 2008 година. Гледано на годишна основа, продолжува растот кај сите три дејности - трговијата расте со стапка од 20,8%, телекомуникациите со 7,8%, а извршените градежни работи со 10,3%.

Во однос на идната градежната активност, бројот на издадени одобренија за градење од страна на Министерството за урбанизам во август е зголемен од 281 во јули на 317 во август, меѓутоа вкупната вредност на овие проекти е значително пониска и изнесува 2,5 милијарди денари, што е за 2,9 милијарди денари помалку од јули. Најголем дел од објектите се висоградба (81,4%) и воедно, за 84,5% од проектите како инвеститори се јавуваат физички лица.

Во јули, високиот годишен раст на обемот на индустриско производство во јули и август, заедно со позитивните тенденции во домашната трговија и телекомуникацискиот сектор упатуваат на позитивни тенденции во реалниот сектор на економијата и во текот на третиот квартал од годината. Исклучок претставува градежниот сектор, каде што годишниот раст на вредноста на извршените градежни

⁶ Податоците прилагодени за сезонски влијанија покажуваат раст на обемот на трговијата од 4,4%, телекомуникациите од 4%, додека градежништвото бележи пад од 1,6%.

работи забавува. Сепак, неповолната конјунктура на светскиот пазар на метали и очекувањата за нејзино натамошно влошување претставуваат значаен ризик до крајот на годината, којшто може да предизвика натамошен пад на индустриското производство и забавување на економскиот раст.

4. БИЛАНС НА ПЛАЌАЊА

Во првите седум месеци на 2008 година, во тековната сметка на билансот на плаќања беа остварени нето-одливи во износ од 456 милиони евра, за разлика од истиот период на 2007 година кога беше остварен суфицит од 70,8 милиони евра. Значајното влошување на тековната сметка се должи пред сè на продлабочениот трговски дефицит (придонес од 88,3%) и на намалените нето-приливи од приватни трансфери (придонес од 11,1%). Во однос на проекцијата за првите три квартали, 95,6% од проектираниот износ веќе е остварен со првите седум месеци, при што трговскиот дефицит и нето-одливите од услуги се основни фактори за таквото натфрлање. Притоа, остварениот дефицит во тековната сметка во јули речиси е на проектираното ниво за третиот квартал на 2008 година, во услови кога претпоставката за репатријација на дивидендата на едно поголемо претпријатие кон странскиот инвеститор во третиот квартал на 2008 година не е остварена.

Динамиката на приватните трансфери е подобра во однос на проектираната, што соодветствува со забавувањето на растот на инфлацијата. Така, во јули 2008 година беа остварени 87 милиони евра нето-приливи од менувачкото работење, што во споредба со проекцијата укажува на остварување на 41,4% од предвиденото. Надминувањето на проекцијата се потврдува со најновите податоци за остварениот нето-откуп на менувачкиот пазар во третиот квартал на 2008 година (230,8 милиони евра), како и на кумулативна основа, при што за првите три квартали на 2008 година е остварен нето-откуп во износ од 483 милиони евра, наспроти проектираните нето-приливи од околу 468 милиони евра. Притоа, во септември за првпат по подолг временски период е остварен годишен пораст на нето-приливите од менувачкото работење. Летната сезона имаше позитивен ефект и врз услугите, при што во јули 2008 година беа остварени нето-приливи од 4,3 милиони евра, како резултат на нето-приливите од патување и инвестициски работи, чијшто ефект делумно беше неутрализиран со нето-одливите врз основа на транспортни услуги. Сепак, во споредба со проекцијата за третиот квартал е забележан низок процент на остварување, што се должи на повисоките остварени одливи. Во подбилансот на доходот е остварен суфицит од 2,9 милиони евра (наспроти дефицитот во јули 2007 година), што е резултат главно на пониските исплати на дивиденди врз основа на странски директни инвестиции. Притоа, споредбата на оствареното со проекцијата за третиот квартал покажува значајно отстапување од проектираното, со оглед на тоа што во третиот квартал беше предвидена исплатата на дивидендата на една компанија којашто не е остварена.

Во јули 2008 година, во капитално-финансиската сметка се остварени нето-приливи од 67,2 милиона евра, од кои најголем дел (73,8%) потекнуваат од странските директни инвестиции и трговските кредити. Притоа, во однос на августовската проекција за третиот квартал, остварените нето-приливи во капитално-финансиската сметка го надминуваат предвидениот износ, пред сè заради значително повисоките остварени трговски кредити од предвидените. На кумулативна основа, во периодот

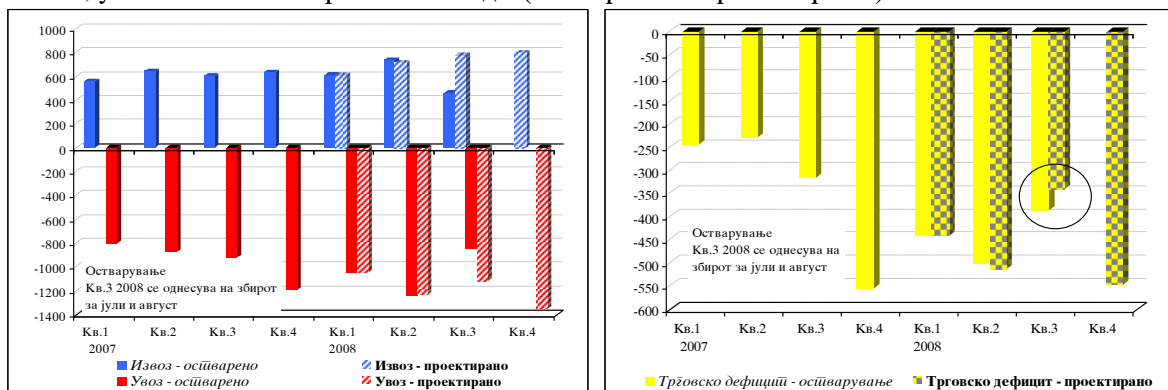
јануари-јули 2008 година се остварени нето-приливи во износ од 518,1 милион евра, што во споредба со проекцијата за првите девет месеци укажува на натфрлање на проектираниот износ, главно како резултат на достасаните неплатени обврски, надминувањето на проекцијата кај трговските кредити и валутите и депозитите, како и на високиот процент на остварување на директните инвестиции.

Иако директните инвестиции, нето, во јули 2008 година бележат мало забавување во однос на претходните два месеца, сепак остварениот износ претставува 37% од предвидениот износ за третиот квартал, што укажува на можност за натфрлање на проекцијата. Кај портфолио-инвестициите е забележан позитивен тренд, односно за првпат во 2008 година се остварени нето-приливи од 3,1 милион евра (продажба на сопственички хартии од вредност), наспроти предвидениот износ од 5 милиони евра за третиот квартал. Сепак, податоците од Македонската берза не покажуваат постојаност во овој домен, при што според податоците за септември 2008 година, учеството на странски инвеститори на страната на купувањата изнесува 25,31%, а на страната на продажбата - 38,08%.

Во август 2008 година, во размената на стоки со странство, негативниот јаз во трговското салдо дополнително се продлабочи за 2,6 пати на годишна основа, главно под влијание на влошените услови на размена, при годишен пораст на увозот на стоки за 33,6% и намалување на извозот на стоки за 9,9%. На страната на увозот, како основни фактори за остварениот пораст се зголемениот увоз на минерални горива, железо и челик и нивни производи и руди, со заеднички придонес од 83,9% од вкупниот пораст. Од друга страна, во рамки на извозот на стоки, годишното намалување произлезе пред сè од намалениот извоз на железо и челик и нивни производи (со придонес од 85,5% во вкупната промена), што се должи на пад на цените на некои од овие производи на светските берзи и намалената побарувачка.

Графикон 7

Извоз, увоз на стоки и трговско салдо (остварено и проектирано)

Извор: НБРМ.

Негативното трговско салдо (387 милиони евра), остварено во периодот јули-август 2008 година го надминува проектираниот износ на третиот квартал за 46 милиони евра. Притоа, остварениот извоз на стоки се наоѓа под проекцијата (со процент на остварување од 58,8%), кај речиси сите извозни производи, со исклучок на тутунот, извозот на фероникел (каде што падот на цените на никелот на светските берзи беше очекуван и вклучен во рамките на проекцијата) и останатите извозници на железо и челик. Од друга страна, остварениот увоз на стоки беше над очекуваниот

износ (со процент на остварување од 75,4%), главно поради натфрлањето над проекцијата на увозот на инвестициски и интермедијарни стоки (зголемен увоз на железо и челик и возила), како и повисок увоз на нафта и нафтени деривати (комбиниран ефект од повисоките цени и количините).

Во периодот јануари-август 2008 година, трговскиот дефицит во размената со странство забележа влошување од 95,8% на годишна основа, остварено во услови на позабрзан годишен пораст на увозот од извозот на стоки (36,9% и 12,1%, соодветно). Во рамки на увозот на стоки, најголемиот дел (38,6% од вкупниот пораст) се однесува на зголемениот увоз на енергенти, што ја потврдува енергетската зависност на домашната економија. Притоа, зголемениот увоз на нафтата и нафтените деривати, во голема мерка, е последица на порастот на светските цени на нафтата, додека количинскиот ефект е помал. Од друга страна, растот на увозот на електрична енергија ја одразува повисоката побарувачка на електрична енергија за 72,9%, како и увозната цена којашто бележи пораст од 44,9%. Од останатите увезени производи позначаен придонес во вкупниот пораст имаат железото и челикот и нивните производи со 17,8%, потоа опремата и машините со 12,4% и возилата со 7,6%. На страната на извозот, доминантно учество во повисокиот вкупен извоз (со 36,7%) имаат нафтените деривати како резултат на зголемувањето на цената на нафтата на светските берзи и зголемената странска побарувачка. Порастот на извозот беше поддржан и преку зголемувањето на извозот на руди и облека и текстил со придонес од 21,8% и 12,3%, соодветно. Од друга страна, постојаниот пад на цените на никелот на светските берзи доведе до намалување на извозот кај еден од нашите најголеми металопреработувачки капацитети, што негативно се одрази врз вкупниот извоз на железо и челик и нивни производи и доведе до годишен пад на оваа категорија од 0,5%. Ваквите движења кај двете страни на размената на стоки со странство услови пад од 12,8 процентни поени на стапката на покриеност на увозот со извоз на годишна основа и таа изнесува 57,6%.

Во однос на ревидираната проекција од август 2008 година, трговскиот дефицит остварен во првите осум месеци на 2008 година го надминува проектираниот износ за првите три квартали на 2008 година. Ваквите отстапувања произлегуваат од пониската вредност на извозот во однос на проекцијата кај некои поважни производи (храната, железото и челикот и облеката и текстилот), додека остварениот увоз е повисок во однос на проекцијата, главно заради зголемениот увоз на минерални горива (најмногу нафтата и нафтените деривати) и на инвестициски и интермедијарните производи.

Табела 1
Цени на метали

	2006	2007	јул-сеп 2007	окт-дек 2007	јан-март 2008	април-јуни 2008	јули-сеп 2008	јули 2008	август 2008	септември 2008
<i>САД долари за унци</i>										
Злато	604,3	696,7	681,1	788,0	926,8	896,0	869,6	939,8	839,0	829,9
<i>САД долари за унци</i>										
Сребро	1156,9	1.341,3	1.273,2	1423,5	1764,7	1720,0	1494,5	1806,4	1457,8	1219,3
<i>САД долари за метрички шон*</i>										
Ладновалани челични лимови	693,8	650,0	650,0	650,0	762,5	900,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0
Топловалани челични лимови	600,0	550,0	550,0	550,0	700,0	833,3	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
<i>САД долар за метрички шон</i>										
Никел	24.254,4	37.229,8	30.205,2	29.219,2	28.956,8	25.682,4	18.960,8	20.160,2	18.927,8	17.794,5

Извор: Светска банка.

Во септември 2008 година, како резултат на сè послабата глобална побарувачка и апрецијација на американскиот долар во однос на еврото (за околу 4%), цените на металите продолжија да се намалуваат. Притоа, најголемо

намалување на цените од благородните метали забележа среброто со месечен пад од 16,4%, додека златото минимално се намали за 1,1%. Од основните метали, цената на никелот и натаму бележи пад (од 6%), пред сè заради слабата побарувачка, додека цените на топоваланите лимови (коишто се битни за поголем дел од останатите компании во овој сектор) имаат поволни движења.

5. МОНЕТАРНИ АГРЕГАТИ

На крајот на **септември 2008 година, примарните пари**⁷ на годишна основа, се повисоки за 19,4% (11,8% во претходниот месец), што во целост се должи на силниот годишен пораст на вкупните ликвидни средства на банките (од 41,2%), во услови на намалување на нивото на готовите пари во оптек (од 1,2%). На месечна основа, примарните пари се повисоки за 4,4%, при забележан пораст кај двете компоненти. Така, готовите пари во оптек на месечна основа се повисоки за 1,1%, додека месечниот пораст на вкупните ликвидни средства на банките изнесува 6,9%. Анализирано од аспект на тековите на креирање и повлекување ликвидност, месечниот пораст на примарните пари во најголем дел се должи на остварениот висок нето-откуп на девизи на девизниот пазар од страна на НБРМ. Креирање ликвидност се изврши и преку монетарните инструменти (вклучувајќи го и ефектот од задолжителниот депозит кај НБРМ), додека нето-позицијата на државата кај НБРМ, согласно со остварениот висок неданочен приход во Буџетот врз основа на дивиденда од една компанија, имаше значаен придонес во насока на повлекување ликвидни средства.

На кумулативна основа (јануари - септември 2008 година), девизните трансакции на НБРМ и монетарните инструменти делуваа во насока на креирање примарни пари. Околу 65% од вака креираната ликвидност беше повлечена преку нето-позицијата на државата кај НБРМ, со што примарните пари остварија пораст во однос на крајот на претходната година. Од аспект на проекцијата за крајот на третиот квартал, посилен пораст на нето девизната актива на НБРМ (при неостварена претпоставка за репатријација на дивидендата на една компанија кон странскиот инвеститор), во најголем дел беше надоместен преку посилената нето-позиција на државата кај НБРМ во однос на проектираната, што придонесе нивото на монетарните инструменти биде во согласност со проектираното. Во вакви услови, примарните пари забележаа умерено позитивно отстапување во однос на нивото проектирано за крајот на септември (за 6,1%). До крајот на годината, вградените претпоставки за значајно засилување на буџетската потрошувачка (проекцијата претпоставува остварување на проектираниот буџетски дефицит од 1,5% од БДП), при истовремено намалување на досегашната кумулација на девизни резерви, создаваат потреба од стерилизација преку монетарните инструменти во последниот квартал, при што годишната стапка на раст на примарните пари во декември 2008 година би изнесувала 10,2%.

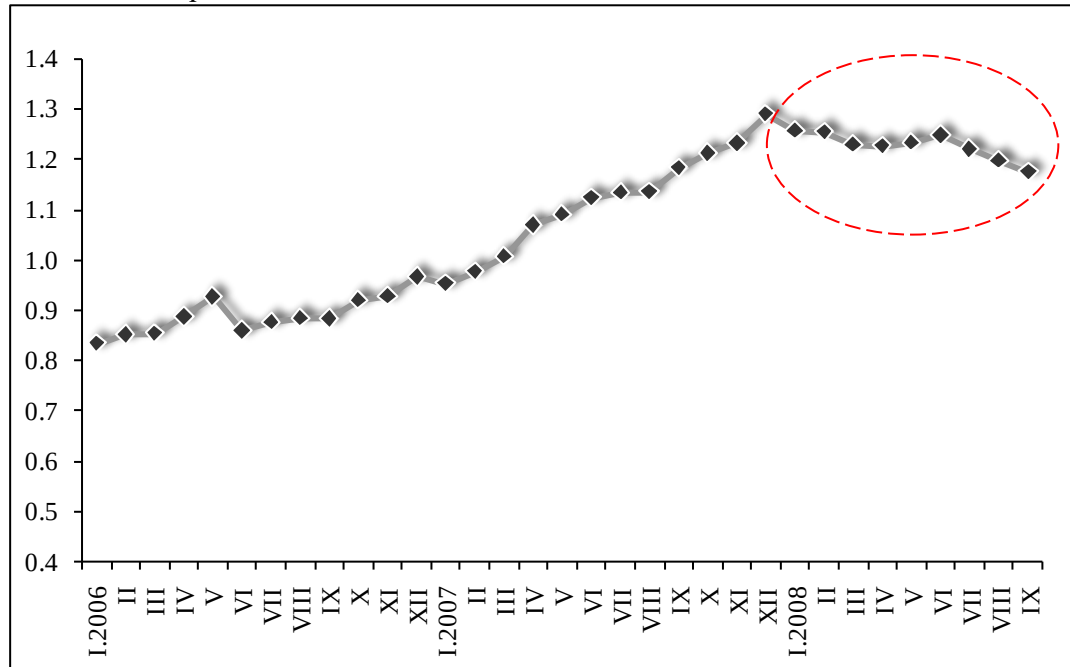
Во септември 2008 година, **вкупниот депозитен потенцијал на банките (без депозитни пари)**, на месечна основа, се зголеми за 387 милиони денари, или за 0,3%. Доминантно влијание врз динамиката на депозитната база на банките во овој месец имаше исплатата на дивидендата на една компанија кон државата, којашто доведе до

⁷ Ја вклучува задолжителната резерва на девизни депозити. Без оваа компонента, годишниот раст на примарните пари во септември 2008 година изнесува 14,9%.

еднократен одлив на депозити на корпоративниот сектор од банкарскиот систем. Сепак, падот на депозитите на претпријатијата (за 3,2% на месечна основа) во голема мерка беше неутрализиран преку растот на новото штедење на населението во банкарскиот сектор, коешто на месечна основа се зголеми за 1,7% (1,8% во претходниот месец) и во целост ги надомести остварените одливи. Притоа, 77,5% од месечниот пораст на вкупните депозити на населението во септември беа создадени од повисокото ниво на депозити во странска валута.

Графикон 8

Сооднос денарски* - девизни депозити

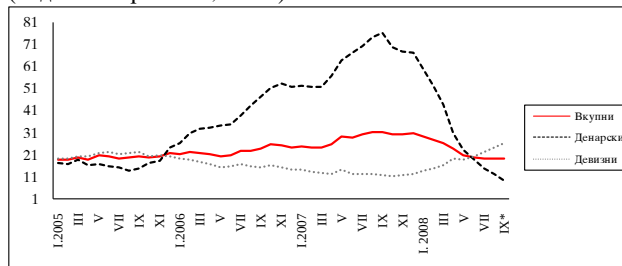
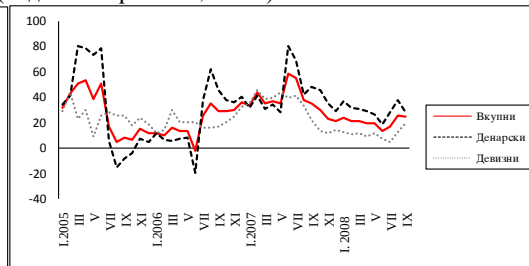

*Вклучува и депозитни пари..

Извор: Народна банка на Република Македонија.

На годишна основа (септември 2008 година / септември 2007 година), вкупните депозити на приватниот сектор кај банките се повисоки за 22,2% (22,3% во претходниот месец), при забележан годишен пораст на денарските и девизните депозити од 18,8% и 25%, соодветно (наспроти 23,7% и 21,2%, соодветно, во август 2008 година). Од аспект на секторската структура, во септември 2008 година годишните стапки на раст на депозитите на населението и на претпријатијата изнесуваат 19,7% и 24,7%, соодветно. Годишниот раст на вкупните депозити, вклучително и на депозитните пари, изнесуваше 24,6% во септември.

Графикон 9

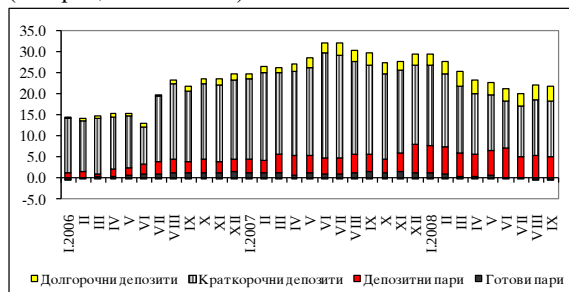
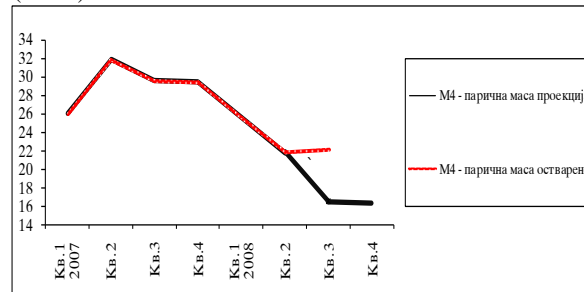
Депозити на населението
(годишна промена, во %)Депозити на претпријатијата
(годишна промена, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во вакви услови, во септември 2008 година **најшироката парична маса M4** се зголеми за 21,9% во однос на истиот месец од претходната година (22,2% во претходниот месец), надминувајќи ја проектираната стапка на годишен раст за крајот на третиот квартал за 5,4 процентни поени. Ваквото отстапување на паричната маса од проектираната динамика во најголем дел се должи на неостварената претпоставка за репатријација на дивидендата на една компанија кон странскиот инвеститор (од околу 70 милиони евра). Од аспект на очекувањата до крајот на годината, доколку оваа претпоставка не се оствари и во текот на четвртиот квартал, може да се очекува остварување повисока годишна стапка на монетарен раст од проектираната, којашто за декември 2008 година изнесува 16,3%.

Графикон 10

Парична маса M4

Придонес во годишниот пораст
(во процентни поени)Годишни стапки на раст
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

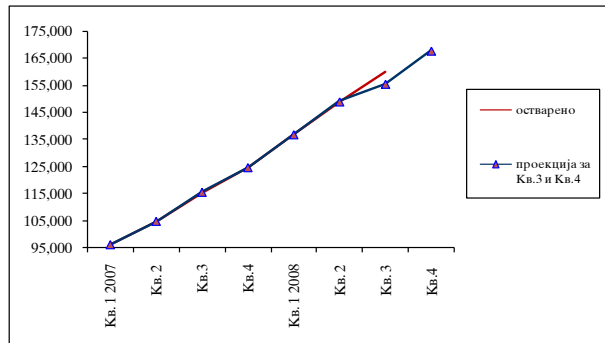
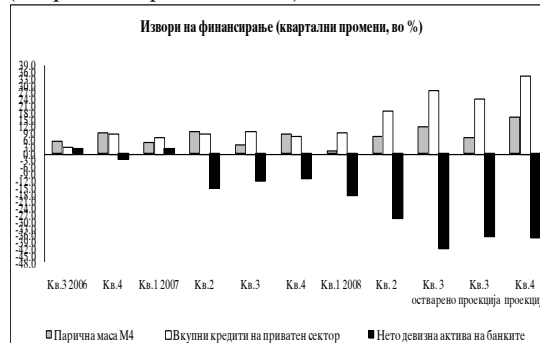
6. КРЕДИТИ НА БАНКИТЕ

Во септември 2008 година, банките ја продолжија кредитната активност со позасилена динамика во споредба со претходниот месец. Така, **вкупните кредити на банките кај приватниот сектор** на месечна основа се зголемија за 4.101 милиони денари, или за 2,6% (наспроти пораст од 1,4% во август), при што порастот во најголем дел беше условен од денарската компонента (придонес од 71,1%). Од секторски аспект, за разлика од август, каде што 64,5% од порастот на вкупните кредити беше насочен кон секторот „население“, во септември, банките во поголема мерка се ориентираа кон кредитирање на корпоративниот сектор (придонес од 66,8%). Следствено, позасилен месечен пораст забележаа кредитите на претпријатијата (од 2,9% во споредба со 0,8% во август), додека пласманите кон

населението растеа со речиси еднакво темпо како и во претходниот месец (2,2% во септември, наспроти пораст од 2,3% во август).

Графикон 11

Кредити на приватен сектор

Извори на финансирање
(квартални промени, во %)*

*Остварувањата за третиот, како и проекциите за третиот и четвртиот квартал на 2008 година се кумулативни промени во однос на крајот на 2007 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

На годишна основа, кај пласманите кај населението се забележува постојано забавување на стапките на раст, при што во септември 2008 година таа се сведе на 47,6%. Меѓутоа, и покрај намалениот интензитет на кредитирање на населението, банките ја надминаа поставената стапка на раст за септември⁸ (кумулативен раст во однос на мај од 10,3%), односно пласираа 1,4 процентен поен над нивото дефинирано во Одлуката. Истовремено, кредитните пласмани кај корпоративниот сектор растеа со годишна стапка на раст од 33%. Ваквите движења кај секторската распределба предизвикаа забавување на стапката на раст на вкупните пласмани на банките кон приватниот сектор на годишно ниво од 1,5 процентни поени. Така, во септември 2008 година, порастот на вкупната кредитна активност изнесува 38,4%, што во однос на проекцијата укажува на надминување на очекуваното ниво за третиот квартал (за 3,9 процентни поени). Сепак, доколку истото темпо на забавување на растот продолжи и во последниот квартал, може да се очекува годишниот раст на кредитите на приватниот сектор да биде блиску до проектираната вредност за крајот на годината од 34,6%.

Во септември 2008 година, **нето девизната актива на банките** забележа месечен пад од 2.990 милиони денари, односно 25%, во услови на истовремен пад на девизните средства на банките (за 3.710 милиони денари, или за 10,2%) и девизните обврски (за 720 милиони денари, или за 3%). Во однос на крајот на 2007 година, нето девизната актива на банките е пониска за 6.492 милиони денари, или за 42%.

7. КАМАТНИ СТАПКИ И ДЕВИЗЕН КУРС

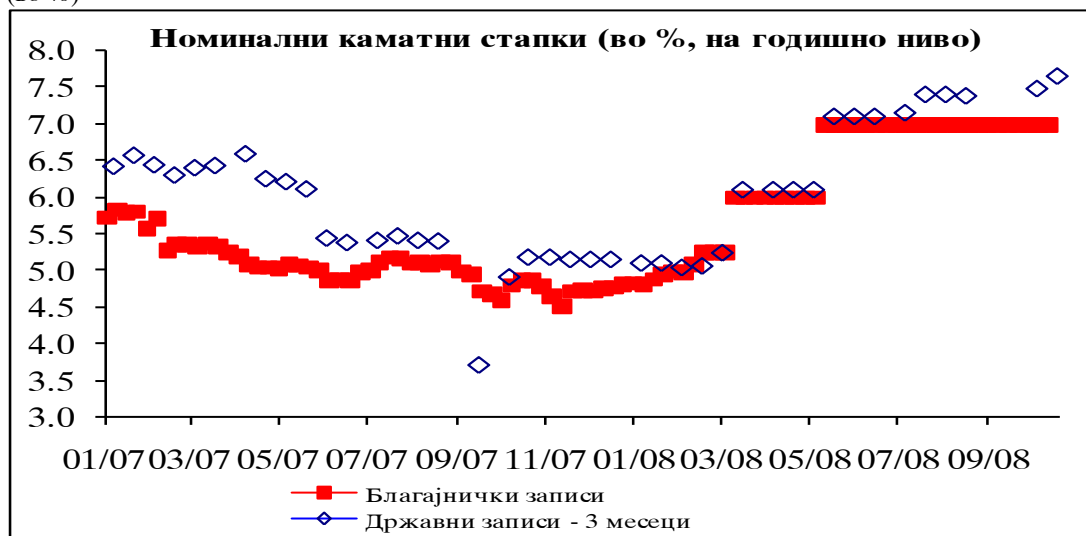
Во периодот 01.10. - 21.10.2008 година се одржаа три **аукции на благајнички записи** (на 01.10.2008 година, 08.10.2008 година и на 15.10.2008 година), на кои при тендер со износи и фиксна каматна стапка од 7% беа повлечени 2,876 милиони

⁸ Одлука за задолжителен депозит кај НБРМ.

денари. Со состојба на 10.10.2008 година, бруто девизните резерви изнесуваат 1.710 милиони евра и во однос на крајот на 2007 година се повисоки за 178,6 милиони евра.

На 07.10.2008 и на 21.10.2008 година се одржаа аукции на **тримесечни државни записи**, на кои во услови на повисока понуда од побарувачка, беа остварени каматни стапки од 7,48% и 7,65%, соодветно. На 07.10.2008 година, се одржа **аукција на шестмесечни државни записи**, при што во услови на поголема понуда од побарувачката, е остварена каматна стапка од 7,86% (наспроти 7,68% на последната аукција). Просечната меѓубанкарска каматна стапка во билатералните тргувања на банките во периодот 01-20.10.2008 година изнесуваше 4,74% во просек (4,62% во септември 2008 година).

Графикон 12
Каматни стапки
(во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во доменот на **каматната политика на банките**, во август просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити за сите рокови и сектори се задржа на ниво од претходниот месец и изнесува 9,6%, додека кај просечната пондерирана каматна стапка на денарските депозити за сите рокови и сектори е забележан пораст и изнесува 6% (наспроти 5,9%). Во рамки на денарските кредити наменети за претпријатијата е забележан месечен пораст на каматната стапка на краткорочните кредити без валутна клаузула за 0,1 процентен поен, при намалување на каматната стапка на долгорочните кредити со валутна клаузула за 0,1 процентен поен, додека кај останатите каматни стапки нема промена. Кај секторот „население“ е забележан пораст на краткорочните кредити без валутна клаузула за 0,2 процентни поени, при намалување на каматната стапка на долгорочните кредити со валутна клаузула за 0,1 процентен поен. Во рамки на девизните каматни стапки е забележано месечно намалување на каматната стапка на девизните кредити за 0,1 процентен поен, при што таа изнесува 8%, додека кај пасивната девизна каматна стапка е забележан месечен пораст и изнесува 2,4% (наспроти 2,3%).

Во август 2008 година, индексот на **реалниот ефективен девизен курс на денарот** дефлациониран со индексот на трошоците на живот депрецира за 1,1% на

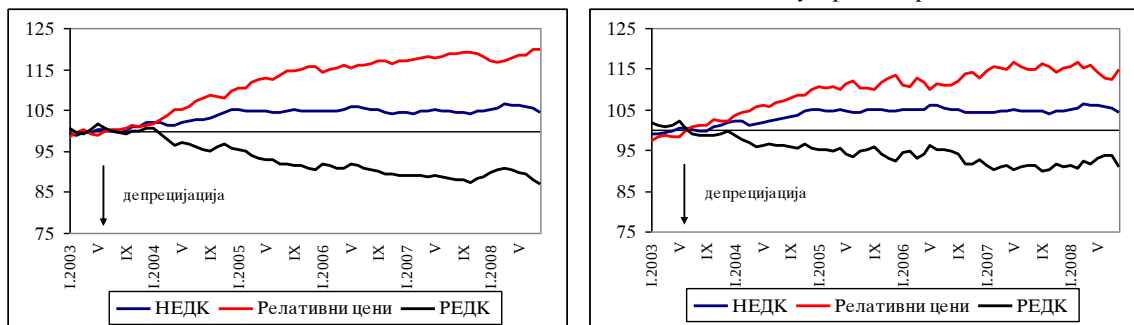
месечна основа (со што продолжи трендот започнат во мај оваа година), што речиси во целост се должи на депрецијацијата на номиналниот ефективен девизен курс на денарот, за 1%. Истовремено, овој показател бележи депрецијација од 1,1% и на годишна основа (главно поради позабрзаниот месечен пораст на странските од домашните цени), додека на кумулативна основа остварена е апрецијација од 0,8%, којашто се должи пред сè на забавената апрецијација на НЕДК (од 0,9%). Индексот на РЕДК на денарот дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи во август 2008 година оствари забрзана депрецијација од 2,9%, во услови на депрецијација на НЕДК и подинамичен пад на цените на домашните во однос на странските производители. Истовремено, набљудувано на годишна основа, по шестмесечна апрецијација, тој депрецира за 0,3%, како резултат на депрецијацијата на НЕДК (за 0,3%), додека на кумулативна основа, оствари апрецијација (од 1,4%), што се должи на апрецијацијата на НЕДК, при истовремен побрз пораст на домашните од странските цени. Ваквата динамика на РЕДК дефлациониран со двата индекса, трошоците на живот и цените на производителите на индустриски производи, укажува на подобрена конкурентност на домашните производи на странските пазари.

Графикон 13

Индекс на НЕДК, релативни цени и РЕДК на денарот

дефлатор: индекс на трошоците на живот

дефлатор: индекс на цените на производителите на индустриски производи

Извор: НБРМ, ММФ-МФС за јули 2008 година и ДЗС на Република Македонија.

За оние земји за кои нема расположливи податоци од МФС, податоците се земени од интернет-страниците на соодветните централни банки, заводи за статистика и од ЕУРОСТАТ.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табела 1
Инфлација и нејзините компоненти

	промена во %			придонес во процентни поени		
	<u>IX.2008</u> VIII.2008	<u>IX.2008</u> IX.2007	<u>I-IX.2008</u> I-IX.2008	<u>IX.2008</u> VIII.2008	<u>IX.2008</u> IX.2007	<u>I-IX.2008</u> I-IX.2008
Трошоци на живото	-0.2	7.1	9.3	-0.2	7.1	9.3
Исхрана	0.1	11.8	17.7	0.05	4.51	6.78
Производи од жито	2.0	27.4	27.7	0.15	2.04	2.06
Свеж и преработен зеленчук	2.5	-5.4	17.6	0.14	-0.30	0.99
Свежо и преработено овошје	-6.2	7.6	23.1	-0.19	0.23	0.70
Свежо и преработено месо	0.7	8.6	7.8	0.05	0.66	0.59
Свежа и преработена риба	1.9	8.6	6.0	0.02	0.08	0.06
Свежо и преработено млеко	0.1	20.2	20.6	0.00	1.17	1.19
Свежи јајца	0.6	16.8	16.0	0.01	0.21	0.20
Маснотини	-4.3	10.0	42.5	-0.09	0.21	0.89
Тутун и пијалаци	0.1	4.3	3.9	0.00	0.22	0.21
Облека и обувки	-0.2	1.1	2.3	-0.02	0.08	0.18
Домување	0.5	7.7	4.5	0.07	1.17	0.67
Стан (станарина, вода, услуги)	0.4	5.7	6.2	0.01	0.21	0.23
Огрев и осветление	0.5	10.2	4.8	0.05	0.91	0.42
Греење и услуги	1.3	30.0	12.8	0.04	0.92	0.39
Електрична енергија и осветлување	0.0	0.0	0.5	0.00	0.00	0.03
Хигиена и здравје	0.7	1.3	1.3	0.05	0.11	0.10
Култура и разонода	1.0	0.4	0.0	0.06	0.02	0.00
Сообраќајни средства и услуги	-2.8	2.8	5.1	-0.39	0.40	0.73
Течни горива и масла	-4.6	18.9	21.3	-0.18	0.72	0.81
Сообраќајни и птт услуги	-0.4	-4.1	-4.7	-0.02	-0.25	-0.28
Ресторани и хотели	0.0	11.2	12.3	0.00	0.57	0.63
Останати услуги неспомнати на друго место	-6.9	-6.1	5.3	-0.02	-0.02	0.02

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 2
Базична инфлација, продуктивност и плати

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008			Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	јули 08	авг 08	сеп 08
Инфлација (CPI)	3.2	2.3	0.7	1.1	2.4	4.9	9.5	9.9	8.4	9.5	8.6	7.1
Базична инфлација (без храна и енергија)	1.1	0.7	0.2	0.8	1.1	1.2	2.8	2.8	2.5	2.8	2.7	1.9
Регулирани цени	5.7	3.3	4.2	3.0	2.0	4.1	7.4	9.2	12.5	11.4	13.2	12.8
Цени на производители на индустриски п-ди	4.5	1.6	1.0	1.2	1.6	4.1	10.5	13.6	15.1	17.2	13.8	14.5
Продуктивност	-0.7	1.5	2.8	-0.2	0.6	2.7	1.3	3.4	-	-	-	-
Номинална нето-плата	7.3	7.9	5.7	6.4	7.5	11.8	10.5	9.9	-	10.5	-	-
Реална нето-плата	4.0	5.5	5.0	5.3	5.0	6.6	0.9	0.0	-	1.0	-	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и НБРМ.

Табела 3
Индустриско производство и останати дејности од економијата

(годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008		Последни месеци		
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	јуни 08	јули 08	авг 08
Бруто домашен производ	4.0	5.0	6.7	3.9	4.4	5.1	5.4	6.5	-	-	-
Индустриско производство	2.5	3.7	11.6	-2.8	1.1	6.2	5.8	12.0	12.3	14.7	8.6
Градежништво	-12.3	7.6	9.4	-18.6	18.0	23.3	29.1	57.3	36.8	10.3	-
Трговија	2.5	24.2	25.1	17.2	21.2	28.6	19.1	18.4	17.1	20.8	-
Телекомуникации	-1.0	15.6	11.1	17.1	15.9	18.1	12.1	7.4	6.9	7.8	-

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4
Селектирани дејности од индустријата

Селектирани индустриски дејности (годишни промени, %)	2006	2007	2007				2008		Август 2008	
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	промена, %	придонос (п.п.)
Вадење руди и камен	28.0	9.8	13.9	16.2	15.4	-3.3	11.9	13.6	-5.2	-0.2
Производство на прехранбени производи и пијалаци	0.1	7.7	12.0	0.6	9.5	9.6	5.3	6.0	3.0	0.5
Производство на тутунски производи	5.5	-0.8	19.0	-14.4	-16.8	41.1	13.8	15.4	6.4	0.4
Производство на предмети за облека	-3.7	-14.5	-4.6	-19.8	-17.9	-14.2	-16.5	-22.7	-23.2	-2.0
Печатење	-17.9	-12.2	13.3	-11.5	-18.2	-22.9	7.8	72.2	48.3	1.5
Производство на деривати на нафта	12.3	-2.4	20.6	-11.1	1.3	-16.8	3.3	50.9	20.8	1.0
Производство на други неметални минерали	14.0	3.8	51.5	4.2	-2.6	-15.9	-10.9	-3.2	-16.0	-1.5
Производство на основни метали	11.8	34.3	57.4	35.2	25.3	26.7	9.5	15.7	-7.3	-1.2
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5.7	45.6	6.0	5.4	51.7	112.0	29.7	11.8	2.1 пати	9.0
Производство на електрични машини и апарати	3.7	-24.4	-45.1	-37.4	-12.3	1.0	45.6	64.9	-28.9	-1.0
Производство на други сообраќајни средства	-6.9	33.4	128.7	-48.6	74.6	50.5	9.8	143.1	-45.9	-0.7
Рециклажа	12.8	-35.6	20.7	-57.5	-88.5	-4.2	105.6	262.2	58.1 пати*	0.8
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	-0.6	-9.5	-9.1	-20.8	-8.7	-1.1	-0.8	1.9	1.4	0.1

* високиот пораст е заради тоа што минатата година во овој период не се вршеше откуп на старо железо

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 5
Биланс на плаќања^{1/3}
(во милиони евра)

	2007				2007	2008										2008
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		I	II	III	IV	V	VI	VII	Кв.1	Кв.2		
I. Тековна сметка	41.0	51.0	8.4	-271.2	-170.9	-32.9	-73.8	-74.8	-64.8	-56.6	-104.4	-48.7	-181.5	-225.8		-456.0
СТОКИ, нето	-211.0	-207.7	-298.4	-455.8	-1,172.8	-115.2	-131.4	-124.8	-140.1	-141.0	-180.2	-176.2	-371.4	-461.3		-1,008.9
Извоз, f.o.b	558.7	641.7	605.1	635.9	2,441.5	181.5	214.8	214.9	228.0	259.3	248.5	264.9	611.2	735.8		1,611.9
Увоз, f.o.b / 2	-769.7	-849.4	-903.5	-1,091.7	-3,614.3	-296.7	-346.3	-339.7	-368.1	-400.3	-428.7	-441.1	-982.7	-1,197.1		-2,620.8
УСЛУГИ, нето	-1.2	1.1	23.3	2.4	25.5	8.7	-5.5	-4.0	-2.5	-0.9	-5.2	4.3	-0.8	-8.6		-5.0
ДОХОД, нето / 5	29.7	-9.2	-37.7	-16.1	-33.4	13.1	4.2	-2.5	2.4	-5.2	-12.9	2.9	14.9	-15.7		2.1
од кој: камата, нето	-2.0	-5.1	-2.5	-8.3	-17.9	0.3	-2.0	-5.1	-4.0	-8.4	-7.8	-4.8	-6.8	-20.2		-31.7
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	223.5	266.8	321.2	198.3	1,009.8	60.4	58.9	56.5	75.4	90.5	93.8	120.2	175.8	259.7		555.8
Официјални	8.6	17.1	10.7	-12.4	23.9	0.5	4.4	2.7	4.6	6.6	11.0	5.2	7.7	22.2		35.1
Приватни	214.9	249.7	310.5	210.7	985.8	59.9	54.5	53.8	70.8	83.9	82.8	115.0	168.1	237.5		520.6
II. Капитална и финансиска сметка	-42.9	-46.9	8.9	275.2	194.3	38.0	75.2	80.8	68.3	59.1	113.8	53.2	194.1	241.3		488.6
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	-1.3	1.4	3.7	-2.5	1.3	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-3.8	0.1	-1.0	-2.7		-3.6
Капитални трансфери, нето	-1.3	1.5	0.6	-1.9	-1.1	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	-1.0	1.0		0.1
Официјални	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		0.0
Други	-1.3	1.5	0.6	-1.9	-1.1	-0.3	-0.3	-0.4	0.9	0.3	-0.1	0.2	-1.0	1.0		0.1
Стекнување/распологање со непроеизводни нефинансиски средства	0.0	0.0	3.1	-0.6	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3.7	0.0	0.0	-3.7		-3.7
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-41.6	-48.3	5.2	277.7	192.9	38.4	75.6	81.2	67.5	58.9	117.7	53.0	195.1	244.0		492.2
Директни инвестиции, нето	20.1	63.9	40.4	115.7	240.1	40.2	69.2	28.0	29.9	63.0	52.0	28.5	137.3	144.9		310.7
Портфолио инвестиции, нето	20.5	45.6	24.5	20.2	110.8	-0.9	-3.4	-3.9	-4.4	-4.2	-2.6	3.1	-8.3	-11.2		-16.3
Други инвестиции, нето	-87.5	-146.7	41.7	136.1	-56.3	-7.4	21.7	43.7	22.8	13.1	97.9	35.4	58.0	133.8		227.3
Трговски кредити, нето	-33.6	-65.0	1.7	63.4	-33.5	-6.8	0.5	-5.9	23.4	-1.7	36.5	21.1	-12.2	58.2		67.1
Заеми, нето	-42.3	-124.7	12.6	46.7	-107.7	-3.7	-0.7	1.4	1.9	-12.1	38.8	3.8	-3.0	28.6		29.4
Валутни и депозити, нето	-16.8	20.2	12.8	-10.3	5.9	-4.0	19.7	45.1	-8.3	0.0	16.0	7.0	60.8	7.7		75.6
од кои: монетарна власт, нето	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.2	7.4	0.1	3.2	-0.2	6.1	0.0	0.0	10.7	5.9		16.6
комерцијални банки, нето	-3.8	41.2	26.9	4.2	68.4	-9.4	19.4	37.2	-8.3	-1.8	19.4	2.7	47.2	9.2		59.2
останати сектори, нето	-12.9	-20.9	-14.0	-14.5	-62.3	-1.9	0.1	4.7	0.2	-4.2	-3.4	4.3	2.9	-7.4		-0.2
Други, нето	5.2	22.9	14.6	36.3	78.9	7.1	2.1	3.2	5.8	26.9	6.6	3.5	12.4	39.3		55.2
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) / 4	5.3	-11.2	-101.4	5.6	-101.8	6.5	-11.9	13.4	19.2	-13.0	-29.7	-14.0	8.0	-23.5		-29.5
III. Грешки и пропусти	2.0	-4.1	-17.2	-4.0	-23.4	-5.1	-1.5	-6.1	-3.5	-2.5	-9.4	-4.4	-12.6	-15.5		-32.5

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ.

Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф. изнесува 4,14%

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Промени во методологијата: Податоците за платниот биланс за 2007 год. вклучуваат проценки на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишен прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположиви заклучно со 2006 година

4/ Без монетарно злато и курсни разлики

5/ Од почетокот на 2008 година во податокот за доход е вклучен и износот на пресметана камата на странски должнички хартии од вредност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 6
Надворешнотрговска размена

	VIII.2008	I-VIII.2008	VIII.2008		VIII.2008		I-VIII.2008	
			VII.2008		VIII.2007		I-VIII.2007	
			износ	%	износ	%	износ	%
Вкупна размена	580.7	4,950.6	-145.0	-20.0	76.0	15.1	1,041.5	26.6
Извоз	194.0	1,809.4	-71.8	-27.0	-21.2	-9.9	194.9	12.1
Увоз	386.7	3,141.2	-73.1	-15.9	97.3	33.6	846.6	36.9
Салдо	-192.7	-1,331.8	1.3	-0.7	-118.5	159.7	-651.7	95.8

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7
Монетарни движења, септември 2008 година

	31.08.2007	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008	31.07.2008	31.08.2008	30.09.2008	месечна промена (30.09.2008/ 31.08.2008)		годишна промена (30.09.2008/ 30.09.2007)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>											
Парична маса M4	160,608	161,389	175,553	178,277	189,663	192,116	196,689	197,053	364	0.2	22.1
Готови пари во оптик	16,380	16,746	17,927	15,746	16,180	16,763	16,376	16,552	176	1.1	-1.2
Денарски депозити ¹	76,968	78,673	89,077	90,102	96,889	96,886	98,788	98,037	-751	-0.8	24.6
Девизни депозити	67,260	65,970	68,549	72,429	76,594	78,467	81,525	82,464	939	1.2	25.0
Вкупни депозити	144,228	144,643	157,626	162,531	173,483	175,353	180,313	180,501	188	0.1	24.8
Примарни пари ²	33,299	32,533	37,586	34,223	38,854	40,115	37,214	38,844	1,630	4.4	19.4

¹ Вклучени се и депозитни пари, депозити на општините и установи на јавен сектор.

² Вклучува задолжителна резерва на девизни депозити.

	30.09.2007	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008	31.07.2008	31.08.2008	30.09.2008	месечна промена (30.09.2008/ 31.08.2008)		годишна промена (30.09.2008/ 30.09.2007)
	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	остварено	во мил.ден	во %	во %
<i>во милиони денари</i>										
Кредити на приватен сектор	115,754	124,875	137,050	149,206	153,918	156,121	160,222	4,101	2.6	38.4
Во денари	86,908	94,496	105,345	114,910	118,047	119,487	122,402	2,915	2.4	40.8
Во странска валута	28,846	30,379	31,705	34,296	35,871	36,634	37,820	1,186	3.2	31.1
Нето девизна актива на банките	17,369	15,459	12,550	10,991	10,649	11,946	8,956	-2,990	-25.0	-48.4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8
Монетарни агрегати
(во %)

во %	период во однос на претходен период							2006	годишна промена						
	2007				2008				2007				2008		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3
M0	-6,1	8,5	2,2	15,5	-8,9	13,5	-0,02	21,4	18,9	18,2	18,9	20,2	16,6	22,0	19,4
M1	-1,4	6,0	8,3	16,3	-6,9	11,1	0,50	17,1	22,5	18,0	22,6	31,7	24,4	30,4	21
M4	4,7	9,7	3,7	8,8	1,3	6,3	4,0	24,9	26,4	32,2	29,9	29,5	25,3	21,4	21,9
M4-денарски дел	5,1	14,1	5,9	12,2	-1,5	6,6	1,6	30,8	33,1	44,3	43,8	42,6	33,6	24,8	19,7

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Депозити на приватниот сектор*
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		30.09.2008	износ	%	износ	%
Вкупни депозити на приватен сектор		148,433	387	0.3	26,920	22.2
Денарски депозити	Население	36,699	378	1.0	3,198	9.5
	Претпријатија	25,614	-1,096	-4.1	5,728	28.8
	Вкупно	65,969	-552	-0.8	10,426	18.8
Девизни депозити	Население	61,953	1,306	2.2	13,016	26.6
	Претпријатија	20,188	-438	-2.1	3,348	19.9
	Вкупно	82,464	939	1.2	16,494	25.0
Вкупни депозити на население		98,652	1,684	1.7	16,214	19.7
Вкупни депозити на претпријатија		45,802	-1,534	-3.2	9,076	24.7

* Денарските депозити се без депозитни пари.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на приватниот сектор
(во милиони денари)

		состојба	месечна промена		годишна промена	
		30.09.2008	износ	%	износ	%
Вкупни кредити на приватен сектор		160,222	4,101	2.6	44,468	38.4
Денарски кредити	Население	59,498	1,230	2.1	18,282	44.4
	Претпријатија	62,570	1,692	2.8	17,142	37.7
	Вкупно	122,402	2,915	2.4	35,494	40.8
Девизни кредити	Население	4,333	134	3.2	2,295	112.6
	Претпријатија	33,468	1,050	3.2	6,670	24.9
	Вкупно	37,820	1,186	3.2	8,974	31.1
Вкупни кредити на население		63,831	1,364	2.2	20,577	47.6
Вкупни кредити на претпријатија		96,038	2,742	2.9	23,812	33.0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11

Кредити на население

		2006				2007				2008		
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Рочна структура на кредитното портфолио на населението (во %)	Краткорочни	25.0	24.8	24.4	25.1	26.8	27.7	29.2	29.2	29.9	30.2	30.5
	Долгорочни	75.0	75.2	75.6	74.9	73.2	72.3	70.8	70.8	70.1	69.8	69.5
Кредити на население според намена (годишни промени, во %)	Станбени кредити	37.1	33.5	35.4	40.1	43.4	45.7	48.2	47.7	48.4	53.3	55.7
	Рамковни кредити	63.9	68.1	84.9	103.7	125.2	136.9	131.4	112.3	89.6	72.1	56.2
	Кредити за други намени	32.6	26.8	26.0	31.0	33.9	38.8	45.5	48.7	53.2	45.8	36.6

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 12
Кредити на претпријатија

		2006				2007				2008		
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3
Рочна структура на кредитното портфолио на претпријатијата (во %)	Краткорочни	54.4	53.8	51.0	48.6	47.1	46.0	46.2	43.9	44.9	44.6	44.9
	Долгорочни	45.6	46.2	49.0	51.4	52.9	54.0	53.8	56.1	55.1	55.4	55.1
Кредити на претпријатија (годишни промени, во %)	Краткорочни	0.8	13.0	11.1	11.9	8.9	5.9	20.4	17.2	27.0	30.7	29.2
	Долгорочни	36.1	34.0	30.8	41.1	45.7	44.6	45.8	41.6	38.4	38.2	36.2
	Денарски	3.4	14.3	14.2	21.3	22.6	20.2	32.9	29.9	37.4	42.2	37.7
	Девизни	42.0	38.5	31.0	32.4	31.4	30.2	32.6	29.4	25.6	22.2	24.9

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13
Текови на креирање и повлекување ликвидност

	31.12.2007	30.09.2008	20.10.2008	кумулативно I - IX. 2008	20.10.2008 / 30.09.2008
<i>во милиони денари</i>	состојби			текови	
Ликвидни средства на банките (сметки на банките кај НБРМ)	10,415	10,191	7,834	-224	-2,357
Автономни фактори (вкупно):	84,009	78,238	81,623	-3,771	1,229
Готови пари во оптек	17,969	16,702	17,320	1,267	-618
Девизни трансакции на НБРМ	73,958	79,568	80,253	5,610	685
Денарски депозити на државата кај НБРМ	-9,842	-20,223	-18,601	-10,381	1,622
Готовина во благајна на банките	1,924	2,191	2,651	-267	-460
Монетарни инструменти:	-25,555	-21,483	-24,665	4,072	-3,182
Аукции на благајнички записи	-20,995	-20,016	-22,892	979	-2,876
Државни хартии од вредност за монетарни цели	-4,560	0	0	4,560	0
Задолжителен депозит кај НБРМ	0	-1,467	-1,773	-1,467	-306
Останато	-8,253	-8,778	-9,182	-525	-404

*последните расположливи податоци се однесуваат на 20.10.2008 година.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14
Каматни стапки

	септември 2008 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)	7.0	0.0	2.2
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари (МБКС)*	5.03	-0.1	1.8
Каматна стапка на државни записи со рок на достасување од три месеци	7.4	0.0	3.7
	август 2008 година	месечна промена	годишна промена
	во %	во процентни поени	
Пондерирани активни каматни стапки на банките	9.6	0.0	-0.4
Пондерирани пасивни каматни стапки на банките	6.0	0.1	1.0

*се однесува на билатералните тргувања.

Извор: Народна банка на Република Македонија.